

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen maksuvyöhykeselvitys**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi**
Henkilökuljetusten järjestäminen

- Maksuvyöhykeselvitys** Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelmassa 2025 tavoitteeksi on asetettu matkustajamäärien kasvattaminen 20 % eli 1,2 miljoonalla matkalla vuoteen 2025 mennessä. Tavoitetta tuetaan mm. lippujen kilpailukykyisellä hinnoittelulla. Joukkoliikenneohjelman jatkotyönä käynnistetyssä maksuvyöhykeselvityksessä on tutkittu eri vaihtoehtoja kilpailukykyiseen hinnoitteluun erityisesti Kuopion ja Siilinjärven välisessä kaupunkiliikenteessä (linjat 30–40).
- Kuopion kaupunkiseudulla tehdään nykyisin reilut 6 miljoonaa matkaa vuosittain. Lipputulot ovat noin 9,0 miljoonaa euroa / vuosi (alv 0 %). Kuopio tukee joukkoliikennettä noin 4,2 miljoonalla eurolla ja Siilinjärvi 0,9 miljoonalla eurolla vuodessa. Valtionapua saadaan kaupunkiseudulle noin 1,0 miljoonaa euroa vuodessa.
- Maksuvyöhykkeet** Kuopion kaupunkiseudulla käytössä olevassa Waltti -lippujärjestelmässä lippujen hinnoittelu perustuu neljään vyöhykkeeseen. A-vyöhykkeeseen kuuluu Kuopion kaupunkiliikenteen alue ja B-vyöhykkeeseen Siilinjärven kaupunkiliikenteen alue. Siilinjärven maaseutualueet ovat C-vyöhykkeellä ja Kuopion maaseutualueet C- ja D-vyöhykkeillä.
- Maksuvyöhykeselvityksen vaihtoehdot**
- Lippujen hinnoittelun ja vyöhykkeiden mahdollisten muutosten sekä kunta-kohtaisen lisätuen kannalta katsottiin olennaiseksi tarkastella kaupunkiliikenteen linjojen 30–40 matkustamista. Waltin taustajärjestelmästä saatujen tietojen perusteella tarkastelujen lähtöoletuksena on ollut, että ennen klo 13 tapahtuvat nousut jakautuvat Kuopiolle 23 % ja Siilinjärvelle 77 %. Tarkastelussa ei ole huomioitu koululaislippuja, Kelan tukemia opiskelijalippuja eikä Matkahuollon lipuilla tehtyjä nousuja ja nousukorvauksia.
- Työtä ohjannut ohjausryhmä valitsi tutkittavaksi neljä tarkasteluvaihtoehtoa, jotka on esitelty alla.
- Perusvaihtoehdossa kustannustason noususta puolet siirretään lippujen hintoihin. Siten vuoteen 2025 mennessä lippujen nimellishinnat nousevat, mutta inflaation huomioivat reaali hinnat laskevat. Vuoden 2017 hintatasoon muunnettuna lipputulot toimivalta-alueella laskevat 4 %, nousut lisääntyvät 1,7 % ja tuki kasvaa 6,4 %.
- Vaihtoehdossa 1 nykyistä A-vyöhykettä laajennetaan Siilinjärvelle siten, että kaupunkiliikenteen alue kuuluu kokonaisuudessaan A-vyöhykkeeseen. B-vyöhyke jää virtuaalivyöhykkeeksi A- ja C-vyöhykkeiden väliin. Tässä vaihtoehdossa kokonaislipputulot laskevat 3,5 % ja matkustus kasvaa noin 40 000 nousulla/vuosi (7 %). Kuopion tuki kasvaa noin 70 000 euroa/vuosi ja Siilinjärven noin 210 000 euroa/vuosi. Muutoksessa matkat Siilinjärven maaseu-

22.02.2018

dulta sekä Kuopion Maaningalta, Nilsiästä ja Vehmersalmelta Siilinjärven keskusta kalliistuvat, koska matkoihin tulee yksi vyöhyke lisää. Vaihtoehto nostaa lippujen hintoja myös Kuopion toimivalta-alueen ulkopuolelta Siilinjärvelle.

Vaihtoehdossa 2A Kuopion ja Siilinjärven välisten sekä kaikkien muiden kahden vyöhykkeen matkojen lippujen hinnat alenevat 28 % ja kaikkien vyöhykkeiden sisäiset matkat ovat samanhintaisia nykyisen A- ja B-vyöhykkeen sisäisten matkojen hintojen kanssa. Kokonaislipputulot laskevat 2,4 % ja matkustus kasvaa 30 000 nousulla/vuosi. Kuopion tuki kasvaa noin 50 000 euroa/vuosi ja Siilinjärven 140 000 euroa/vuosi.

Vaihtoehdossa 2B Kuopion ja Siilinjärven välisten sekä kaikkien muiden kahden vyöhykkeen matkojen hinnat alenevat 18 % ja D-vyöhykkeen sisäisten matkojen hinnat alennetaan C-vyöhykkeen sisäisten matkojen hintaisiksi. Kokonaislipputulot laskevat 1,5 % ja matkustus kasvaa 20 000 nousulla/vuosi. Kuopion tuki kasvaa noin 30 000 euroa/vuosi ja Siilinjärven 90 000 euroa/vuosi.

Ohjausryhmän suositus Ohjausryhmän suosituksena on, että tässä vaiheessa ei maksuvyöhykkeisiin tehdä muutoksia ja lippujen hintoja tarkistetaan liikennöintikustannusten kasvun mukaisesti.

Ohjausryhmän Siilinjärven edustaja esitti eriävän mielipiteensä. Siilinjärven tavoite on A-vyöhykkeen laajentaminen tai lippujen hintojen alentaminen vaihtoehdon 2A tai 2B mukaisesti. Tavoitteen toteutuminen edellyttää kuntien lisätukea joukkoliikenteelle vaihtoehdosta riippuen 120 000–300 000 euroa/vuosi, kun otetaan lipputulojen vähenemisen lisäksi huomioon matkustajamäärän kasvusta syntyvä tarve liikenteen lisäämiselle.

Kuntakausi-lippu Waltti-järjestelmässä on mahdollista perustaa ja myydä kuntakausi-lippuja. Kuntakausi-lipun asiakashinta voidaan hinnoitella nykyistä alhaisemmaksi. Kuntakausi-lippu on aina henkilökohtainen ja sitä myydään vain sovittun tai sovittujen kunnan asukkaille. Joukkoliikenne-yksikkö selvittää yhteistyössä LMJ:n kanssa kuntalaisuuden tarkistamista. Kuntakausi-lippu voi olla 30 päivää, 90 päivää, 180 päivää tai vuoden pituinen kausi-lippu. Kuntakausi-lippu voisi olla yksi vaihtoehto myydä siilinjärveläisille lippuja edullisempaan asiakashintaan. Näin Siilinjärven kunnan tuki kohdentuisi täysin siilinjärveläisille. Kuopion kaupunki laskuttaisi lippujen hinnan erotuksen Siilinjärven kunnalta toteutuneiden myyntien mukaisesti. Kuntakausi-lippuja on tällä hetkellä Ely-keskuksien lippuvalikoimissa.

Vaikutukset Kaikissa maksuvyöhykeselvityksen vaihtoehdoissa Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan joukkoliikenteeseen osoittama tuki kasvaa. Selvityksessä ei ole huomioitu koululaislippuja eikä Kelan koulumatkatuetta lippuja. Näin ollen lipputulomenetys on maksuvyöhykeselvityksessä arvioitua suurempi. Lippujen hinnan alentaminen aiheuttaa matkustajamäärien kasvun ja sitä kautta liikenteen lisävuoroja tilaamista joudutaan tarkastelemaan. Alueiden kasvun myötä kasvaviin joukkoliikenteen kustannuksiin on myös tulevaisuudessa varauduttava.

Waltti- lippujärjestelmä ja nykyiset vyöhykkeet on ollut Kuopion seudun joukkoliikenteessä käytössä kesästä 2015. Alun muutoksen jälkeen, asiakaspalautetta liittyen vyöhykkeisiin ja maksuihin on tullut yksittäisiä. Siilinjärven Vuorela / Toivala- alueilta on tullut joitakin palautteita lippujen hintojen tarkistamisesta. Muutoin palautteet ovat liittyneet opiskelijalippujen hintoihin

22.02.2018

maaseutuvyöhykkeille, joihin on tulossa muutos vuoden 2018 alussa. Walttiin ja vyöhykepohjaiseen hinnoitteluun siirtyminen on ollut iso muutos. Lipunmyynnissä ja joukkoliikenneyksikössä on tehty pitkäjänteistä neuvontatyötä asiakkaille vyöhykkeisiin ja lippuihin liittyen. Jos maksuvyöhykkeitä muutetaan, tämä neuvontatyö ja asiakkaiden hämmennys muuttuneesta järjestelmästä alkaa uudelleen.

Mikäli päädytään tarjoamaan siilinjärveläisille kuntakaasilippua, kustannukset ja tuki voidaan kohdentaa siilinjärveläisille. Kuntakaasilipun hinnoittelu ja lippuun liittyvät ehdot tuodaan joukkoliikennelautakunnan käsittelyyn.

Asiaa on käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa 5.2.2018.

Esitys

Esitän, että joukkoliikennelautakunta hyväksyy maksuvyöhykeselvityksen ohjausryhmän tekemän ehdotuksen mukaisesti. Työssäkäyntialueen kaupunkiliikenteessä asetetaan yhteiseksi tavoitteeksi yksi yhteinen maksuvyöhyke vuonna 2022. Ennen päätöstä yhdistämisestä asiasta laaditaan selvitys.

Kuntakaasilipun käyttöönottamisesta tehdään erillinen päätös.

Liitteet

- 1 5128/2017 Maksuvyöhykeselvitysluonnos (ei jaeta, julkaistaan internettissä)

Valmistelija

Hanna Väättäinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5318

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen.

Päätös

Merkitään, että Hanna Väättäinen esitteli asiaa.

Esittelijä täydensi esitystään siten, että asiasta tehdään uusi selvitys ennen vuotta 2022 ja sen perusteella tehdään päätös asiasta.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

